

Vergaderjaar 1983–1984

18 130

Goedkeuring van de op 24 februari 1983 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Culturele Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING¹

Algemeen

De sluiting van de voorliggende overeenkomst met het Koninkrijk Marokko werd noodzakelijk geacht in het kader van het streven naar nauwere culturele banden met landen uit de Arabische regio. Ook speelt het belang de culturele betrekkingen te intensiveren met die landen waaruit kwantitatief belangrijke in Nederland wonende culturele minderheden afkomstig zijn, zoals ook aan de orde is gekomen bij de behandeling van de Nota Internationale Culturele Betrekkingen (kamerstuk 14 206) in de Openbare Commissie Vergadering van de Tweede Kamer (OCV nr. 31) op 18 juni 1979. Hierop is ook ingegaan tijdens het interpellatiedebat dat op 23 februari 1983 (de dag voor de ondertekening van de overeenkomst) op verzoek van het lid van de Tweede Kamer, de heer Van der Spek heeft plaatsgevonden over de opportuniteit van de sluiting van de overeenkomst (Handelingen II, 23 februari 1983, blzn. 2615 t/m 2625 en blz. 2676). In dit verband zij tevens vermeld dat er met andere landen, waarvan veel onderdanen in Nederland verblijven, reeds culturele overeenkomsten gesloten zijn, zoals met Turkije op 12 mei 1960 (laatstelijk Trb. 1963, 52), met Joegoslavië op 11 augustus 1966 (laatstelijk Trb. 1967, 80) en met Spanje op 27 februari 1978 (laatstelijk Trb. 1979, 60). Van Marokkaanse zijde was al verschillende malen uitdrukkelijk de wens te kennen gegeven tot formalisering van de culturele betrekkingen tussen Nederland en Marokko in een culturele overeenkomst. Met name gebeurde dit bij de voorbereiding van het bezoek in februari 1980 van de toenmalige minister van Onderwijs en Wetenschappen aan Marokko, dat meer gestructureerd bilateraal overleg over het onderwijs in eigen taal en cultuur aan Marokkaanse kinderen in Nederland ten doel had, nadat bij het bezoek van de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken in december 1979 de sluiting van een culturele overeenkomst in principe was afgesproken.

De Overeenkomst

Artikel 1 spreekt in algemene, inleidende zin over de bevordering en ontwikkeling van de contacten op onderwijskundig, wetenschappelijk, cultureel en sportgebied.

¹ Tractatenblad 1983, nr. 43 ligt op de bibliotheek ter inzage.

In *artikel 2* ligt besloten de bevordering van de samenwerking tussen instellingen en organisaties op het gebied van onderwijs en wetenschappen in beide landen en de in het kader van gezamenlijke projecten geplaatste wederzijdse bezoeken van leden van wetenschappelijke staf en studenten.

In *artikel 3* is de gebruikelijk beschikbaarstelling van studie- en onderzoeksbeurzen opgenomen. Voorts is speciaal met het doel om enige onderwijsbijstand aan Marokko mogelijk te maken voorzien in het verstrekken van stagebeurzen op het terrein van de lerarenopleiding.

De *artikelen 4 en 5* regelen de bevordering van het onderwijs over en weer van taal, literatuur en cultuur van het ene land aan de verschillende onderwijsinstellingen van het andere land, waarbij *artikel 5* speciaal gaat over de integratie van het onderwijs in eigen taal en cultuur aan Marokkanen in Nederland in het basis- en voortgezet onderwijs. De desbetreffende bepalingen in de overeenkomst zijn – zoals ook aan de orde is gekomen bij het bovengenoemde interpellatiedebat – bedoeld als een raamwerk dat in nader overleg met betrokkenen zal worden uitgewerkt.

Een Nederlands-Marokkaanse gemengde commissie (hierna te noemen gemengde onderwijscommissie), waarin vertegenwoordigers van beide landen, waaronder ook vertegenwoordigers van besturenorganisaties, zitting hebben, zal zich met de uitvoering van *artikel 5* bezighouden. Deze gemengde onderwijscommissie is in feite een subcommissie van in *artikel 9* genoemde (algemene) Gemengde Commissie, welke uiteindelijk adviseert over alle stappen, die genomen kunnen worden om de culturele samenwerking tussen beide landen tot verdere ontwikkeling te brengen.

In de praktijk functioneert deze gemengde onderwijscommissie als een zelfstandige commissie op het terrein van de werving van Marokkaanse leerkrachten. Daarnaast zal deze commissie zich bezighouden met de onderwijskundige samenwerking met betrekking tot de programma's en de leermiddelen. De resultaten daarvan zullen vrijblijvend aan de betrokken scholen worden aangeboden.

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de overeenkomst is reeds daags na de ondertekening daarvan de gemengde onderwijscommissie ingesteld en met haar werkzaamheden begonnen. In het kader van de werving heeft deze commissie eerst criteria opgesteld waaraan door Marokkaanse leerkrachten voldaan moet worden, daarna is met behulp van de Marokkaanse overheid een oproep voor kandidaat-onderwijzers op ruime schaal verspreid. Door middel van een zorgvuldige schriftelijke en mondelinge selectieprocedure worden Marokkaanse leerkrachten gerecrueteerd, die de betrokken schoolbesturen kunnen aanstellen. Het staat schoolbesturen echter vrij om zelf een Marokkaanse leerkracht te zoeken.

Hoewel er reeds een begin is gemaakt met de opleiding in Nederland van buitenlandse (i.c. Marokkaanse) leerkrachten tot volledig bevoegd onderwijzer is het aantal aldus opgeleiden niet toereikend om aan de grote vraag te voldoen en zullen derhalve voorlopig nog leerkrachten rechtstreeks uit Marokko geworven moeten worden.

Op cultureel gebied worden in de *artikelen 6, 7 en 8* op ruime schaal en over zeer verschillende cultuurgebieden heen mogelijkheden geopend uitwisselingen te doen plaatsvinden en contacten te intensiveren op cultureel en artistiek terrein, ten einde de kennis van de cultuur van het andere land te vergroten. Hierbij heeft het streven voorop gestaan om de internationaal aanvaarde ruimere interpretatie van het begrip cultuur te laten doorwerken in het internationale culturele verkeer.

Wat dit laatste betreft zij speciaal verwezen naar de in *artikel 6*, onderdeel c, vermelde samenwerking op het gebied van de sociaal-culturele activiteiten, de massamedia, de samenwerking op het terrein van de buitenschoolse vorming van volwassenen, de jeugdactiviteiten, de sport, de recreatie, de natuurbescherming en het stadsherstel.

De artikelen 7 en 8 regelen respectievelijk de directe contacten tussen instellingen op het gebied van pers, radio en televisie en de samenwerking tussen jeugd- en sportorganisaties.

In artikel 9 is vastgesteld dat in een Gemengde Commissie (dit is de (algemene) Gemengde Commissie waarvan in de toelichting op artikel 5 melding wordt gemaakt) vertegenwoordigers van beide partijen op verzoek van hetzij de ene, hetzij de andere partij, regelmatig bijeen zullen komen om de uitvoering van de bepalingen van de overeenkomst te bespreken, alsmede een uitwisselingsprogramma op te stellen.

Aangezien de regering van de Nederlandse Antillen medegelding van de overeenkomst voor haar land niet wenselijk acht, zal de overeenkomst voor wat het Koninkrijk betreft alleen voor Nederland gelden.

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
W. F. van Eekelen

De minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
L. C. Brinkman